

Beslut

**efter granskning av elevers tillgång till läroböcker och
andra läromedel i grundskolan vid Bogesundsskolan i
Ulricehamns kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en granskning på Bogesundsskolan avseende verksamhetens kvalitet gällande elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel i grundskolan.

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i de utvalda skolornas arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se Bilaga 3). Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar eller låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Skolinspektionen bedömer att Bogesundsskolan i Ulricehamns kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Ge eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.
- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.
- Utvärdera användningen av läroböcker och andra läromedel i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **den 12 augusti 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas. Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer (dnr 2025:11322) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Bedömningsområden
Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel. • Sammanhang, progression och ämnesintresse • Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen • Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov • Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid
Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel. • Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel • Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel • Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel • Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Skolinspektionen bedömer att Bogesundsskolan i Ulricehamns kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, observationer av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Sammanhang, progression och ämnesintresse

Granskningen visar att läroböcker och andra läromedel används för att skapa sammanhang och överblick över de ämnen och moment som eleverna läser. Det finns ett medvetet arbete med läroböcker och andra läromedel som möjliggör progression i elevernas lärande samt bidrar till elevernas ämnesintresse och läsförståelse.

I intervjuer med lärare i årskurserna 1–6 framkommer att det finns tillgång till aktuella läroböcker och andra läromedel i alla ämnen och att lärarna använder dessa på ett medvetet sätt för att skapa sammanhang och överblick i undervisningen. Lärarna utgår från läroböcker och använder dem för att planera och strukturera undervisningen. Läroboken utgör en grund och lärarna kompletterar med digitala verktyg och egna sammanfattningar utifrån läroboken. Diskussioner förs bland lärarna kring hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen för att skapa progression, men främst inom respektive stadium. Lärarna på lågstadiet har gemensamt bestämt vilka läromedel de ska ha i årskurserna 1–3 och de har en planering för hur de ska arbeta och utnyttja läroböckerna i respektive årskurs. Lärarna på lågstadiet planerar undervisningen och gör presentationer tillsammans för respektive årskurs, presentationer som syftar till att väcka elevernas intresse, ge struktur och en bra grund till ett område i läroboken. På mellanstadiet varierar användningen av läroböcker och andra läromedel mer och det förekommer att lärare gör egna sammanfattningar av innehållet i läroboken som används som genomgång inför ett nytt arbetsområde eller som stöd efter att eleverna har arbetat med ett kapitel.

Vidare framgår att lärarna använder läroböcker och andra läromedel för att utveckla elevernas läsförståelse i både låg- och mellanstadiet. I lärar- och elevintervjuer framkommer att lärarna använder läroböckerna för lästräning i flera ämnen, men framför allt i ämnet svenska samt i de natur- och samhällsorienterande ämnena. Lärare beskriver att lästräning är en återkommande del av undervisningen, inte bara i ämnet svenska där de arbetar med särskilda läsförståelsematerial där eleverna tränar på olika strategier för att förstå text. I samhälls- och naturorienterande ämnen läser eleverna faktatexter och arbetar med begrepp och innehåll kopplat till texten. Lärare uppger att detta ses som en del av arbetet med läsförståelse, även om fokus ligger på ämnesinnehållet. Lärare beskriver att de i undervisningen arbetar med att visa eleverna hur de kan hitta information i texten, till exempel genom att läsa stycken före och efter ett begrepp för att förstå sammanhanget. Elever läser texter i olika konstellationer, gemensamt, i par eller enskilt, och arbetar med frågor som hör till innehållet. På lågstadiet uppger lärare att läroboken i svenska har en tydlig och bra lärarhandledning som lärarna följer, kring hur man går igenom ord,

lyssnar på texten och läser den tillsammans för att utveckla elevernas läsförståelse. För att skapa ämnesintresse använder lärarna bilder, filmer och digitala komplement. Lärare uppger att de inte ser några direkta mönster eller skillnader kring hur flickor och pojkar tar sig an tryckta respektive digitala läromedel. Det handlar mer om individ och grupp, uppger lärarna.

Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen

Granskningen visar att lärarna ger eleverna ändamålsenliga instruktioner i hur läroböcker och andra läromedel ska användas på lektionen.

Lärare på lågstadiet beskriver att det finns en tydlig planering på datorn, med arbetsgång, sidhänvisningar och uppgifter. Det är tydligt i vilken ordning uppgifter ska göras och det finns exempel och bilder. Lärarna läser instruktioner tillsammans med eleverna och gör något exempel gemensamt. Lärare på mellanstadiet beskriver i intervju att eleverna får instruktioner om hur läroböckerna ska användas, särskilt i början av ett nytt arbetsområde eller när ett nytt läromedel introduceras. I flera ämnen går läraren igenom läroboken tillsammans med eleverna och visar hur den är uppbyggd. Lärare beskriver att de ibland lägger en hel lektion, eller delar av en lektion, på att bekanta sig med läroboken och dess olika delar. I flera ämnen går lärarna igenom hur eleverna kan använda innehållsförteckning, register och begreppsruator. I naturorienterande ämnen beskriver lärarna att eleverna får lära sig hur de kan slå upp begrepp i registret längst bak i boken och hitta vilka sidor begreppet förekommer på. Lärare beskriver detta som ett sätt att hjälpa eleverna att navigera i läroboken och hitta information på egen hand. När digitala material används beskriver lärarna att de ofta går igenom materialet gemensamt. De visar på skärm hur eleverna ska gå till väga och var materialet finns. Lärare beskriver att de är tydliga med instruktioner om var eleverna ska arbeta och vad som förväntas.

Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov

Granskningen visar att lärarna ser till att elever använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov.

Lärare i årskurserna 1–6 uppger att de använder nivåanpassade läroböcker där det finns, främst i ämnena matematik och svenska där det finns differentierade uppgifter inbyggda i befintliga läromedel. I andra ämnen behöver lärarna komplettera med andra uppgifter och material. I vissa läromedel finns förenklade texter, kortare stycken och tydligare

förklaringar som används för elever som har svårigheter med läsning och förståelse. Lärare uppger att de vid behov tar stöd av specialpedagog för att hitta läroböcker och material som är mer anpassade till elevernas nivå. Även rektorn beskriver resursarbetslaget som ett stöd för lärarna i detta arbete. Lärare beskriver att läroböcker och andra läromedel också kan fungera som ett stöd genom att de ger en tydlig struktur för undervisningen. Läroböckerna innehåller texter, uppgifter och ibland sammanfattningar som lärarna kan utgå ifrån i planeringen. Detta gör att lärarna har en gemensam bas att arbeta med, samtidigt som de kan komplettera undervisningen utifrån elevernas behov.

Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid

Granskningen visar att elevernas möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid är begränsad. Det varierar i vilken mån eleverna uppmuntras att ta hem läroböcker för att repetera, läsa på och på så sätt fördjupa och befästa sina kunskaper.

Elever på mellanstadiet säger att de får ta hem läroböcker i alla ämnen utom i samhälls- och naturorienterande ämnen, men bara för att ta igen något och när läraren säger till. Elever uppger att i samhälls- och naturorienterande ämnen finns inte böcker till alla elever. Eleverna får läxor digitalt och inför prov tar de hem häften med instruktioner, egna anteckningar och har material i skolans digitala portal att läsa på.

Lärare på mellanstadiet uppger i intervju att eleverna generellt inte tar hem tryckta läroböcker. Anledningen som anges är att läroböckerna ofta inte kommer tillbaka till skolan om de skickas hem, vilket leder till att det saknas läroböcker i undervisningen. Därför väljer lärarna i de flesta fall att inte låta eleverna ta hem läroböckerna. Samtidigt beskriver lärarna att det i enskilda fall finns möjlighet att skicka hem en lärobok, till exempel om en elev eller vårdnadshavare efterfrågar det för extra träning. I stället för att skicka hem läroböcker beskriver lärarna att de ofta kopierar upp aktuella sidor eller sammanfattningar som eleverna kan ta med sig hem. I vissa fall skriver lärarna egna sammanfattande texter som eleverna får använda vid läxläsning eller inför prov. Däremot får eleverna ta hem läroböcker vid beviljade ledigheter, för att ta igen det de missat. Lärare uppger också att eleverna kan logga in på matematikboken och digitala läromedel hemifrån.

Rektorn uppger i intervju att det ser olika ut beroende på ämne och årskurs om eleverna har tillgång till läroböcker utanför undervisningstid. I årskurserna 4–6 uppger rektorn att lärare ibland undviker att skicka hem hela klassuppsättningar av böcker eftersom material riskerar att försvinna. I vissa fall har i stället kopierat material använts. Samtidigt framkommer att det finns elever som bedöms ha behov av att få med sig en lärobok hem, och

då har särskilda överenskommelser gjorts med vårdnadshavare. I årskurserna 1–3 beskriver rektorn att det material som skickas hem främst är kopplat till läsinlärning, exempelvis småböcker för läsläxa eller uppgifter i matematik. Det är enligt rektorns uppfattning mindre vanligt att hela läroböcker skickas hem. Skolan använder även digitala plattformar, där läxor kan ges, till exempel glosor i engelska. Rektorn lyfter också att skolan har tillgång till inlästa böcker, vilket ger elever möjlighet att ta del av vissa läromedel hemifrån. Vid frånvaro eller sjukdom kan vårdnadshavare efterfråga material, och då tillhandahålls detta.

Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn leder och samordnar arbetet så att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.

Rektorn har sett till att det finns avsatta medel för att köpa in läroböcker och andra läromedel som behövs i undervisningen. Rektorn beskriver i intervju att det finns vissa skillnader i tillgången, framför allt när det gäller digitala verktyg. Tillgången till skärmar har minskat på lågstadiet som ett medvetet beslut för att stärka fokus på läsning och skrivning. När det gäller tillgången till tryckta läroböcker beskriver både lärare och rektorn att den har ökat de senaste åren och numera är god. I samhälls- och naturorienterande ämnen finns dock klassuppsättningar av läroböcker som delas mellan lärare.

Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att rektorn har delegerat ansvaret för inköp av läromedel till lärarna. Lärarna får en budget för läromedel och ansvarar själva för att köpa in material som de bedömer behövs i undervisningen. Rektorn deltar inte i detalj i urvalsprocessen, utan litar på lärarnas professionella bedömning. Rektorn skapar förutsättningar genom att se till att det finns avsatta medel för att köpa in läroböcker och andra läromedel som behövs i undervisningen samt tider för att lärarna ska sitta ner i arbetslag och diskutera. Lärarna berättar att de har träffar på lågstadiet vigda åt läromedelsdiskussioner. Därutöver finns planerade träffar som rektorn lägger ut i kalendariet. Diskussionerna handlar främst om vad de har råd med och vad de ska prioritera. Av Skolinspektionens observation av den fysiska lärmiljön med fokus på läroböcker och andra läromedel framkommer att det finns aktuella klassuppsättningar av läroböcker både på låg- och mellanstadiet. Läroböckerna finns tillgängliga genom att eleverna har egna exemplar i sina bänkar i till exempel matematik och svenska och att årskursvisa klassuppsättningar finns i respektive klassrum.

Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn tar ansvar för att göra lärarna delaktiga i valet av vilka läroböcker och andra läromedel som kan användas för att nå utbildningens mål.

Av intervju med rektorn framkommer att det finns två lärare på skolan med särskilt ansvar för inköp av läroböcker och andra läromedel. Deras uppdrag har funnits under en längre tid. En av lärarna representerar årskurserna 1–3 och den andra läraren representerar 4–6. Rektorn framhåller att detta ses som en styrka eftersom lärarna har god överblick över skolans läromedelsbehov och vet vilka önskemål som funnits i arbetslagen tidigare år. De ansvariga lärarna har dokumentation som stöd för sina beslut och fungerar som samordnande funktioner mellan arbetslagen. I skolans kalendarium finns avsatta tillfällen för analys av behov och diskussioner om läromedel. Vid behov har representanter deltagit i läromedelsmässor. Rektorn framhåller att skolan medvetet har uppmuntrat att samma personer långsiktigt ansvarar för inköp av läromedel, i syfte att skapa stabilitet och kontinuitet i arbetet. Rektorn beskriver att lärarna är delaktiga i valet av läroböcker och andra läromedel och att skolan har en organisation där lärarna ses som experter på undervisning. Med stöd av skolans strukturer förväntas lärarna analysera vilka läromedel som behövs. Rektorn uppger att arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet sker återkommande, och läromedel blir där en naturlig del i analyser och diskussioner om undervisning och behov.

Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn till viss del skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete gällande användning av läroböcker och andra läromedel för likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov.

Lärare beskriver i intervjuer att det inte finns några gemensamma riktlinjer för hur undervisningen ska genomföras utifrån läroböcker och andra läromedel, utan att detta i stor utsträckning avgörs av den enskilda läraren. Lärarna inkluderas i arbetet genom att de ansvarar för inköp inom sina ämnen och årskurser. De uppger att de kan lyfta synpunkter och behov i sina arbetslag, men att tidsbrist ofta begränsar möjligheten till fördjupade diskussioner kring själva användandet av läroböckerna. Det framgår av intervju med lärare att arbetssätten skiljer sig åt mellan olika årskurser och mellan olika lärare. I vissa årskurser kan det finnas gemensamma planeringar, till exempel i form av ett gemensamt dokument, som lärarna

utgår ifrån. Lärare beskriver att det finns en gemensam grundplanering som de samlas kring. I denna anges vilket innehåll som ska behandlas och vilka delar av läroböckerna som hör till undervisningen. Samtidigt uppger lärare att de mycket sällan pratar med varandra om hur läroböckerna och de andra läromedlen faktiskt används i undervisningen. Lärare på lågstadiet uppger att de är eniga kring läromedel och arbetssätt, att de arbetar tillsammans och är överens. Det har förekommit möten kring progression och förväntningar på elevers kunskaper till årskurs 4, men diskussionerna är inte så mycket kopplade till läroböcker och andra läromedel. Det saknas överlag diskussioner mellan stadierna kring en röd tråd i användningen av läroböcker och läromedel, förutom i matematik där kommunens matematikutvecklingsgrupp undersökt fördelar och nackdelar med ett gemensamt läromedel hela vägen från årskurs 1–9. Skolan har genomfört ett mer omfattande arbete inför införandet av ett gemensamt läromedel i matematik och flera analyser och samtal föregick beslutet.

Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att skolan i begränsad utsträckning utvärderar användningen av läroböcker och andra läromedel.

Av intervjuer med lärare framkommer att utvärderingen av arbetet med läroböcker och andra läromedel främst berör tillgången av läromedel och i mindre grad hur läroböcker och andra läromedel används i undervisningen. Det framkommer att ingen samlad eller systematisk utvärdering görs av hur läroböcker och andra läromedel fungerat i undervisningen under läsåret med koppling till elevernas kunskapsresultat och som grund för att utveckla undervisningen. Lärare uppger i intervju att det inte finns några avsatta forum eller strukturer för systematisk utvärdering av läroböcker och läromedel. Däremot kan frågor om läromedel lyftas i arbetslag eller i samband med inköp och utvärdering sker därmed mer löpande och informellt än strukturerat. Lärarna uppger att det blir en slags utvärdering när de bestämmer vad de ska ha för läroböcker till nästa år, men utvärderingarna är inte kopplade till skolans systematiska kvalitetsarbete. Däremot görs koppling till nationella provresultat där lärarna har kunnat se vilka områden de behöver lägga extra fokus på i undervisningen, till exempel ett område i matematik eller faktatexter i svenska, och därmed kunnat fokusera på läromedlet i de områdena.

Rektorn beskriver att skolan varje vår har återkommande tillfällen då arbetslagen sitter ner och diskuterar de läromedel som används, vilka behov som finns samt om läromedlen motsvarar verksamhetens behov. Dessa diskussioner sker inom arbetslagen för årskurserna 1–3 respektive 4–6, samt i samband med arbetslagsledarträffar. Rektorn uppger att det

inte genomförs någon skriftlig utvärdering av läromedlen, däremot förs återkommande samtal om användningen. I skolans systematiska kvalitetsarbete analyseras elevernas resultat, vilket ibland leder till diskussioner om läromedel. Dessa analyser är dock mer kopplade till måluppfyllelse än till en regelrätt utvärdering av läromedlens funktion.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 1

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Ge eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.

Av skollagen framgår att eleverna utan kostnad ska ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹ Av läroplanen framgår att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål och får möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang.² Av förarbetena framgår att formuleringen att eleverna ska "ha tillgång till" de läroböcker som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål innebär att eleverna till exempel ska få möjlighet att ta med läroböckerna hem så att eleverna kan repetera, läsa på och gå tillbaka till det som läraren belyst i undervisningen och på så sätt fördjupa och befästa sina kunskaper.³

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärarna i begränsad utsträckning låter eleverna använda läroböcker utanför lektionstid, då det inte finns tillräckligt med antal läroböcker i vissa ämnen. Eleverna får i stället ofta sammanfattningar och kopierat material att ta med hem. Att eleverna inte kan arbeta med läroböcker utanför lektionstid försvårar deras möjligheter till fördjupning, repetition och förberedelse inför prov samt läxläsning.

¹ 10 kap. 10 § skollagen (2010:800)

² Lgr22 avsnitt 2.2 Kunskaper.

³ Prop. 2023/24:21 s. 46.

Genom att öka tillgången till och aktivt främja användningen av läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid kan elever ges bättre möjligheter att utveckla sin förståelse och självständigt befästa kunskaper.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att eleverna har tillgång till de läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål även utanför undervisningstid.

Utvecklingsområde 2

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Av skollagen framgår att utbildningen ska ta hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.⁴ Av förarbeten till skollagen framgår att läromedel kan ha betydelse för skolans kompensatoriska uppdrag och bidra till att stärka elevernas tillgång till en likvärdig utbildning.⁵ Skollagen föreskriver vidare att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas.⁶ Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen.⁷ Av läroplanen framgår att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁸ Vidare framgår att rektorn, inom givna ramar, har ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁹

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det i begränsad utsträckning finns ett gemensamt förhållningssätt kring användningen av läromedel i

⁴ 1 kap. 4 § skollagen (2010:800)

⁵ Prop. 2023/24:21 s. 30

⁶ 1 kap. 9 § skollagen

⁷ Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag. En likvärdig utbildning

⁸ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

⁹ Lgr22, avsnitt 2.8 Rektors ansvar

undervisningen. Det finns ett gemensamt arbete på lågstadiet men det saknas en röd tråd mellan stadierna. Rektorn har en begränsad roll i att skapa förutsättningar för en medvetenhet i arbetet med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Genom att rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete kring användningen av såväl läroböcker som andra läromedel, kan likvärdigheten och undervisningens kvalitet på skolenheten främjas. Vidare kan detta bidra till att eleverna ges reella möjligheter att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling, utifrån sina individuella förutsättningar och behov.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Utvecklingsområde 3

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Utvärdera användningen av läroböcker och andra läromedel i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen.

Av läroplanen framgår att rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna.¹⁰ Av förarbetena framgår att en definition av begreppen lärobok, läromedel och lärverktyg i skollagen kan bidra till möjligheten att systematiskt och kontinuerligt kunna följa upp tillgång och användning av läromedel utifrån likvärdighet och skolans kompensatoriska uppdrag.¹¹

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det i nuläget endast delvis finns en uppföljning och utvärdering men ingen analys av tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel på skolenheten. Lärarna diskuterar visserligen läromedel och vilka behov de har i undervisningen, men de utvärderar och analyserar inte de läroböcker och digitala läromedel som används eller kopplar dem till elevernas kunskapsresultat.

¹⁰ Lgr 22 avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

¹¹ Prop. 2023/24:21 s. 27

Genom att rektorn skapar större förutsättningar för lärare att utvärdera läroböcker och andra läromedels kvalitet, pedagogiska upplägg och anpassning till elevernas behov, kan analysen av utvärderingens resultat leda till väl underbyggda beslut gällande eventuella utvecklingsåtgärder.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna ges förutsättningar att följa upp, utvärdera och analysera resultaten samt vid behov vidta åtgärder avseende användningen av läroböcker och andra läromedel på skolenheten. Sådana förutsättningar kan vara schemalagda möten för läromedelsdiskussioner, etablering av arbetsgrupper eller stöd i form av riktlinjer och resurser för att effektivisera processen. Skolverket har material som kan användas i detta.¹²

På Skolinspektionens vägnar

X Eva Mölleryd

Beslutsfattare
Signerat av: Eva Mölleryd

X Eva Lindgren

Föredragande
Signerat av: Eva Lindgren

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredare Jenny Bergman Westling deltagit.

¹² [Systematiskt kvalitetsarbete - Skolverket](#) hämtad 2026-02-04

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.¹³ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande¹⁴:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.¹⁵

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.¹⁶ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse.

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹⁷

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,

¹³ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

¹⁴ 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

¹⁵ 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

¹⁶ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

¹⁷ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹⁸

¹⁸ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Bogesundsskolan den 20 januari 2026. Besöket genomfördes av utredarna Eva Lindgren och Jenny Bergman Westling.

Skolenheten är en kommunal skola verksam i Ulricehamns kommun med grundskola, årskurserna 1–6. På skolenheten går ca 400 elever.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En observation av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel.
- En gruppintervju med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En intervju med rektorn och biträdande rektorn.
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska kvaliteten i skolors arbete för att ge eleverna tillgång till och användning av läroböcker och andra läromedel i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier.

Frågeställning

I vilken utsträckning får eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål?

Kvalitetskriterier

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel.	Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel i undervisningen på ett sätt som skapar överblick och sammanhang i ämnet.	Rektorn styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel på ett sätt som ger eleverna möjlighet till progression samt stärker elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer.	Rektorn tar ansvar för att lärarna är delaktiga i valet av läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel för att utveckla elevernas läsförståelse.	Rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete kring användning av läroböcker och andra läromedel för likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov.
Lärarna ser till att eleverna får ändamålsenliga instruktioner i hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen.	Rektorn ser till att lärarna utvärderar hur läroböcker och läromedel fungerar i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen. Rektorn använder resultaten i skolans utvecklingsarbete.
Lärarna ser till att elever använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov.	
Lärarna ser till att eleverna får använda läroböcker och läromedel utanför lektionstid och uppmuntras använda dem utanför lektionstid för att befästa sina kunskaper.	